

Ett arbete om IAMD och A2/AD

av Per Edling

HÖSTEN 2021 HÖLL ledamoten Carl Bergqvist ett uppskattat inträdesanförande i Kungl Örlogsmannasällskapet under rubriken ”Ett svenskt A2/AD-koncept – en möjlighet genom ökad samordning?” Inspirerade av Bergqvists tankar och efter särskild uppmaning av ledamoten Peter Nordbeck beslutade ledningarna för Kungl Krigsvetenskapsakademiens sjö- och luftkrigsvetenskapliga avdelningar att genomföra ett gemensamt arbete för att studera möjligheterna att skapa avreglingszoner med befintliga svenska resurser och metoder. Till arbetsgruppens medlemmar utsågs ledamöterna Per Edling, Lars Helmrich och Jon Wikingsson.

Under våren 2023 genomfördes två seminarier vid Försvarshögskolan under vilka begrepp som A2/AD, IAMD (Integrated Air and Missile Defence) och avreglingszoner diskuterades och analyserades ur olika perspektiv. Akademien uppdaterades av ledamoten Per Edling om arbetets framåtskridande och de preliminära slutsatserna i samband med sammankomsten i april. Dessa slutsatser ställdes efter sommaren 2023 bl a mot erfarenheterna från kriget i Ukraina och testades genom ett krigsspel med hjälp av Försvarets forskningsinstitut. Efter slutberedning kunde arbetet föredras av ledamoten Jon Wikingsson för akademien under höstsymposiet i oktober, under vilket även talare från Försvarsmaktens operationsledning, Flygstaben, Saab och det amerikanska Europakommandot US EUCOM deltog. Symposiet arrangerades med stöd av Saab, för vilket akademien är mycket tacksam. Wikingssons anförande återfinnes i skriftlig form på de kommande sidorna.

En slutsats från höstsymposiet är att Sverige för närvarande är utsatt för tre påverkande krafter: öppet aggressiva motståndare, förändrad militärgeografi och att bli medlem i en försvarsallians. För att klara av detta kraftfält är det nödvändigt med en mental förändring i hela det svenska samhället, inklusive Försvarsmakten. Mental förändring kommer inte av sig själv, utan det måste finnas en bred och djup diskussion i alla sammanhang i vårt land. Helst borde säkerhetspolitiska diskussioner föras vid alla svenska köksbord.

Inför detta symposium ville vi dessutom veta om A2/AD och IAMD kunde fungera som lokomotiv i utvecklingen av s k multidomänoperationer. Det har gjorts klart att de kan vara en drivande faktor. Den nödvändiga integrationen mellan de olika resurserna måste inkludera konnektivitet, räckvidder och andra tekniska frågor, men också metoder, utbildning och övningar. Dessa övningar måste ges hög prioritet och genomföras på flera nivåer med förband ur samtliga försvarsgrenar. Det är också tydligt att viktiga frågor som skydd av civila, uthållighet behöver analyseras vidare. Ytterligare en slutsats från symposiet är att det kan bli ifrågasatt om det, ur ett multidomänperspektiv, verkligen är lämpligt att vår akademi är indelad i sex avdelningar.

Efter införande av några av de resonemang som fördes under symposiet inleddes slutskrivningen av rapporten, vilken följer på de närmaste sidorna.

Författaren är kommandör och operationsledningens planeringschef. Han är ledamot av KKrVA och KÖMS.